

Den berømte dråbe

Der var for længst lagt i ovnen til, at der måtte ske ændringer på social- og sundhedsområdet. Medarbejderne flygtede fra pressede arbejdsforhold, nye kom ikke til, og lønnen svarede slet ikke til indsatsen. Et valg og en overenskomstforhandling stod for døren. Men at et oprør i Vestjylland skulle løsne startskuddet lang tid før planlagt, havde ingen forestillet sig. Men sådan blev det. I sommeren 2007 strejkede personalet i Holstebro. Jannie Pedersen var en af nøglepersonerne.

Efter konflikten friede Brian. Som han sagde til Jannie: ”Du har vist dig så stærk, så stærk. Jeg vil gerne giftes med dig, og jeg håber, du vil gifte dig med mig, for jeg er sikker på, at hvis vi to får en krise, så skal du nok klare den.” Jannie Holgersen, som hun kommer til at hedde efter ægteskabet med Brian i oktober, får små røde pletter på kinderne, når hun snakker om de meget personlige sejre ovenpå et meget begivenhedsrigt år med ikke bare én men hele to strejker.

Men blikket er klart og direkte, og man er ikke i tvivl om, at Brian har set rigtigt. Hun er sikker, rolig og stærk.

Jannie var blandt de medarbejdere på plejecenteret i Ulfborg i Vestjylland, der i foråret 2007 rettede projektøren direkte mod social- og sundhedspersonalets arbejdsforhold og løn. 39-årige Jannie er uddannet som social- og sundhedshjælper i 1994 og har siden 2003 arbejdet i Ulfborg Aktiv Center. Hun har aldrig været i tvivl om, at arbejdet med mennesker er både givende, betydningsfuldt og fyldt med de gode værdier.

Jannie Pedersen, 39 år
Social- og sundhedshjælper
Ulfborg Aktiv Center

”Og jeg har aldrig fortrudt mit valg af profession. At det blev ældre og ikke børn, jeg kom til at arbejde med, skyldes nok, at jeg befinder mig særligt godt sammen med ældre mennesker. Deres livshistorier, erfaringer og værdier interesserer mig. Det er så spændende at høre om, hvad de har været igennem i et langt liv og at se, hvordan livet sætter spor. Deres historier gør mit liv rigere, og jeg oplever, at jeg virkelig kan gøre en forskel. Der er selvfølgelig også triste skæbner imellem. Men sådan er livet. Og al den taknemmelighed og de smil, jeg får for at gøre mit arbejde, er det hele værd. Og det er også for deres skyld, at jeg har kæmpet for, at det hele skal blive bedre.”

Kollegerne

Ingen ved, hvornår nok er nok, og hvorfor ændringer pludselig trænger sig på og bliver helt uomgængelige. Men de opstår af nødvendighed og kommer som regel ikke fra det sted, hvor vi alle har blikket rettet hen. Det var, hvad der skete på aktivcenteret i foråret 2007: En dag løb bageret simpelthen over med den berømte dråbe. Ikke planlagt, bare nødvendigt, lang tid før politikerne var begyndt at tegne billeder af guld og grønne skove, før valget, før FOA havde meldt krav ud til overenskomsten. Bare lige nu og her. Det var bare for meget.

”Vi havde igen og igen mistet gode kolleger til det private arbejdsmarked. De orkede simpelthen ikke mere dokumentation, papirarbejde, manglende tid og fravær af forståelse fra politikerne, der ikke fatter, at nærvær og tid til omsorg betyder noget og er lige så meget værd som mad og en tør ble. De var trætte af, at ingen kunne forstå, at man som social- og sundhedshjælper måske er det eneste menneske, den ældre møder i løbet af en dag. Man kan jo ikke bare lukke øjne og ører for et menneske, der har sovet dårligt, som har problemer med sine pårørende. Så de fik nok og sagde op. Og der kom jo ikke nogen i stedet for, fordi vi har så svært ved at rekruttere til dette område.”

Jannie og hendes kolleger begyndte at snakke sammen, og jo mere de snakkede, jo større blev behovet for at finde ud af, om de var de eneste i verden, der følte sig så klemte. De blev enige om at undersøge det, så de kontaktede et andet plejecenter i kommunen. De 25 medarbejdere fra Lindestien Nord havde det præcist på samme måde.

”Vi blev enige om at indkalde de øvrige kolleger fra plejecentrene og hjemmeplejen i Sdr. Nisum og Vemb til at holde møde med os fra Ulfborg. Sam-

men med Jens Ole (efternavn) fra Lindestien Nord påtog jeg mig jo gerne den lille opgave med at kontakte de andre og indkalde til mødet. Vi havde ikke i vores vildeste fantasi forestillet os, hvad der siden skete. Vi gik rundt og snakkede med kollegerne i gruppetiden, og alle steder var reaktionen den samme. Arbejdsforholdene var for ringe, og aflønningen for at gøre noget ekstra, nærmest ikke-eksisterende. Ekstravagter gav så godt som ingenting. Alle var frustrerede. Opbakningen var stor, og vi blev enige om, at nu måtte vi forsøge at råbe vores politikere op.”

Politikerne

To repræsentanter fra de ca. 30 aktuelle arbejdspladser mødtes til møde i midten af maj 2007. Mødet satte tykke streger under det, den lille gruppe fra Ulfborg havde haft på fornemmelsen. Alle uden undtagelse var frustrerede, kede og trætte af: Håndholdte pc'er. Papirarbejde. Alt for lidt tid til at gøre arbejdet godt nok. Dårlig betaling. Manglende anerkendelse. Osv. osv. Bægeret løb mere og mere over.

”Vi blev enige om at indkalde lokalpolitikere til et stort fællesmøde i starten af juli. Og vi besluttede at vi ville stille med konkrete krav. Vi krævede et fastholdelsestillæg til alle på tre løntrin, svarende til et lønhop på ca. 1000 kroner om måneden, nu og her, inden lønforhandlingerne. Og desuden ville vi have, at de kolleger, der ønskede det, kunne komme på fuld tid, så de havde mulighed for at tjene en ordentlig løn.”
Da det blev onsdag og tid for mødet i Idrætscenter Vest stillede arrangørerne

*– Deres løn er for dårlig, og hvis vi vil gøre det attraktivt at arbejde i plejesektoren, skal vi fra politisk side være parate til at finde pengene, siger Villy Søvnald.
(Politiken 04.07.07)*

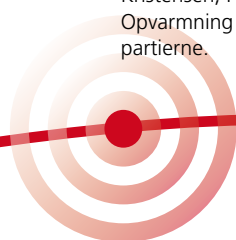
FASE 2:

Juli 2007

FOA: Der er brug for en "Fogh-pose" til ekstra løn

”Med meldingen fra Socialdemokraternes leder Helle Thorning-Schmidt i weekenden er vi ved at få rodfæstet et folketingsflertal, der meget klart tilkendegiver, at der må en ekstraordinær indsats til at løse en ekstraordinær situation i den offentlige sektor,” siger forbundsformand Dennis Kristensen, FOA.

Opvarmning til valgkampen med masser af løfter til FOAs medlemmer fra partierne.

- Jeg synes, at det er helt urimeligt, at folk, som har med vores ældre og syge at gøre, tjener en løn på omkring 18.000 om måneden. Det byder man ikke andre i vores samfund, siger Pia Kjærsgaard. Hun har stor forståelse for, at flere hundrede social- og sundhedsassistenter har nedlagt arbejdet i protest.

- Det er på tide, at de bliver bakket op af politikerne, hvilket vi nu har mulighed for i forbindelse med kvalitetsreformen, siger hun.

(Ritzau 21.06.07)

et langt bord i midten af det store lokale. Tanken var, at her skulle Jannie og Jens Ole sidde sammen med politikerne, så de fremmødte kolleger kunne stille spørgsmål og få svar.

Der var blevet sendt 13 invitationer ud – én til hver af kommunalpolitikerne. Af dem var der fire, der takkede ja, mens resten havde alle mulige andre vigtige ting, de skulle.

”Fremmødet var stort. Vi var vel en 4-500 mennesker. I første omgang var det bare mig og Jens Ole, der sad ved bordet. De fire politikere, der mødte op, ville ikke ”sidde til skue”, som de kaldte det. Efter et lille stykke tid fik vi dog selskab af Carsten Filsøe fra SF. Men de andre, de blev ude i mængden. Det synes jeg faktisk var pinligt, når man tænker på, at politikere er valgt til at gå forrest og varetage borgernes interesser. Der kom da heller ikke meget konkret ud af mødet. Jo, kollegerne kom af med en masse frustrationer, men politikerne, de

Sundhedsmedarbejderne flygter over i industrien, der giver bedre løn og arbejdsvilkår.

Telefonerne kimer uophørligt. Sundhedsmedarbejdere fra alle egne af Danmark vil vide, hvad der ligger bag den fysiske vestkyst. »Vi har fået nok« gang på gang i telefonen. »Vi kan ikke blive ved med at se vores gode kolleger flygte over i industrien til en bedre løn, mens vi skal løbe stærkere og stærkere, siger hun. »Siger stop!«, står der kort og godt på den protest-t-shirt, som hun og de andre strej-kende sundhedsmedarbejdere bar, da de i går gik syngende ad Holstebro's gågade. Oprøret begyndte dog et andet sted, nemlig tolv kilometer vest for Holstebro, i det lokale ældrecenter Ulf-borg Aktivcenter. Nord, der har Jannie Pedersen som ansat.

PER BØRREGAARD

»Vi sad og blev forargete over at høre om, at tjener langt mere end os. Så besluttede vi at gå ned til Aktivcenter Syd, der ligger i Ringkøbing. Hun vil ikke i navns nærværelse, for hun vil hverken udtræbes til helt eller skulk, selv om hun er en af strejkens hovedpersoner. I marts valgte E.M. at bytte arbejdet som sundhedshjælper ud med et job i Velfacs produktion. Her har hun fået bedre arbejdsforhold og bedre løn, og da hendes tidligere kolleger hørte det, var det, at de havde fået nok. »Jeg har tre ugers sam-

EAGEN RØRT

Social- og Sundhedsmedarbejderne i Holstebro Kommune strejker på otte måneder nu. De kræver 1.000 kroner mere om måneden nu. De kalder det en 'fastholdelsesgodtgørelse'. Den vil de have, fordi de er vidner til, at kolleger flygter til industrien, der betaler bedre løn. Til overenskomstforhandlingerne kræver de et ordentligt lønopløb. Strejkerne breder sig, og over hele landet er der faglige møder. I dag demonstrerer de foran Christiansborg.

MOBILISERING. Foran FOA i Holstebro har de strejkende travlt med at organisere deres kamp. Jannie Pedersen ses forrest til venstre. Foto: Rasmus Baaner

“Det er umuligt ikke at blive frustreret

E.M., der kvittede jobbet som sundhedshjælper for at arbejde på vinduesfabrikken Velfac

sagde næsten ingenting.”

Mødet blev afsluttet med, at Jens Ole og Jannie fortalte de fremmødte politikere, at de forventede at få svar på de krav, der var stillet op inden mandag morgen. Ellers: ”kunne vi ikke give nogen garanti for, hvad der så ville ske,” som vi udtrykte det. Fredag eftermiddag blev jeg ringet op. Politikerne ville gerne mødes med os. Vi blev enige om at holde et møde onsdag i den efterfølgende uge. Her fik vi så besked på, at vi ikke kunne få et tillæg, men vi måtte gerne komme op i tid. Vi skulle bare selv betale for det fx ved at fyre en deltidsmedarbejder. De tilbød os dog, at de ville ansætte en visitator, så der kunne skæres ned på den megen tid, der gik med visitation, som også var et stort problem. De ville altså godt bruge 400.00 kroner om året på det. Vi oplevede det som en håb, og man kan vist roligt sige, at de ikke rigtigt havde noget at byde på.”

Strejken

Onsdag morgen den 9. juli 2007 (?) klokken 9.00 nedlagde alle ca. 500 medarbejdere i ældreplejen i Holstebro kommune arbejdet og mødtes i idrætscenter Vest for at forberede hvad der videre skulle ske.

”Vi var klædt på til det, der nu skete. Vi havde på forhånd udvalgt kontaktpersoner alle steder, som kunne fungere som tovholdere. Der var forberedt et nødberedskab, svarende til weekendbemandingen – ca. en tredjedel af den normale bemanding. Vi mente, det var det mest realistiske, hvis ikke de ældre skulle lide nød under strejken.”

Der var kaffe på kanden og en FOA-repræsentant, der kunne meddele de fremmødte i idrætscenteret, at arbejdsnedlæggelsen var ulovlig og opfordre alle til at gå i arbejde igen med det samme.

”Han blev mødt af klapsalver. Og så var vi i gang med at strejke. Vi hørte ikke en lyd fra politikerne. Jeg tror de sad og ventede på, at dette skulle gå over igen. At det nok var det bedste overfor en flok kvinder, der bare lige skulle rase ud. Men de blev jo klogere i de 12 dage, der gik.”

Den ulovlige arbejdsnedlæggelse i Holstebro blev hurtigt nyhedsstof. Lokal og landsdækkende tv, radio og andre medier bragte interviews og billeder af medarbejdere, der var på gaden hver dag i Vestjylland. Kolleger fra andre af landets kommuner begyndte også at reagere.

”Det var som om, de tænkte, at når vi herover i det mørke Vestjylland gjorde sådan noget, så måtte der da virkelig være noget helt galt. Vi fik stor opbak-

ning fra befolkningen, pårørende og også de ældre borgere, som jo mærkede strejken i deres hverdag. Når vi mødte borgerne i gågaden, forklarede vi dem, at dette ikke kun handlede om, at vi ville have mere i løn, men at det var meget større, at målet var at sikre borgerne en ordentlig omsorg i fremtiden: ”Det kan være dig, der betaler prisen, hvis ikke vi gør noget. Kunne du tænke dig at få hjælp af uuddannet personale, når du bliver gammel?” reaktionerne var entydige: ”Hold ud piger,” lød det.”

Torsdagen

Vestjylland, et af Danmarks mest forsagte hjørner, var nu med store bogstaver kommet på landkortet. Jannie, der med ét stod midt i orkanen, og næsten ikke kunne spise et måltid i fred for journalister, der lige ville have hende ind i tv eller interviewe hende til en avis, havde det sådan: ”Hej – det er jo bare Lillemig fra Vestjylland.”

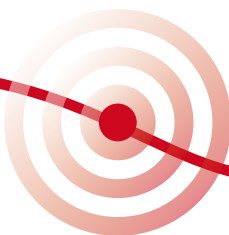
Til de mange kolleger, der fra andre steder i landet kontaktede de strejkende, lød beskeden: ”Spring forarbejdet over, nedlæg arbejdet.”

”I enkelte kommuner strejkede kollegerne en dag i solidaritet, men de havde jo ikke været igennem den proces, vi havde. Så usikkerheden var for stor til at gøre mere. På landsplan begyndte folketingspolitikere at vågne op. Blandt de første på banen var Villy Søvndal (SF) og Jens Peter Verner (S). Og vi har fået meget stor hjælp og støtte fra dem undervejs. Men vi var jo godt klar over, at vi ikke kunne blive ved med at strejke i al evighed. Strejken skulle have en ende, men den skulle afsluttes ordentligt. Vi besluttede derfor at tage til Christiansborg, og vi opfordrede også vores øvrige kolleger over hele landet til at slutte sig til os. Da vores fire busser fra Holstebro, som i mellemtiden var blevet til en hel kortegge fra andre byer, nåede Christiansborg Slotsplads ca. klokken 13.00 (dato?), stod vores københavnske kolleger og ventede på os. Der har nok været et par tusinde. Det var så hårene rejste sig på armen. Om morgenen, inden vi tog hjemmefra, var en af mine kolleger kommet hen til mig: ”Janni, du har gjort en stor indsats. Så jeg har købt

28. august 2007

FOA: Fatalt med finanslov uden ekstra lønpulje

Regeringens reelle vilje til at give penge – eller rettere mangel på samme – bliver åbenlys.

en gave til dig,” sagde hun og gav hun mig en stor megafon, så jeg kunne råbe alle op. Det lå jo i luften, at jeg skulle holde en tale. Spørger du mig i dag, om jeg vil holde en tale til en fest, ville jeg gå til i nervøsitet. Men her var det ganske naturligt, for bag mig stod jo nødvendigheden, opbakningen – alle de andre. JEG var blevet til VI.”

Økonomien

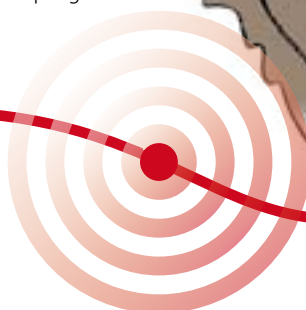
Hjemvendt fra København gik alle igen i arbejde om fredagen. Sådan måtte det være. Ganske vidst havde det målbare udbytte ikke været stort, som håbet, men der var sat lys på problemerne. Strejken havde desuden været meget dyr for den enkelte medarbejder, som både mistede løn og skulle betale bod.

”I starten betalte vi den lave bod på 40 kroner pr. arbejdstime. Men Arbejdsretten havde besluttet, at vi fra mandag skulle af med den høje bod på 70 kroner pr. arbejdstime. Jeg er sikker på, at denne økonomiske konsekvens var afgørende for, at vi igen gik i arbejde. Vi havde simpelthen ikke råd til at blive ved. Men det var også fint nok. Jeg tror ikke, vi havde opnået mere, hvis vi var fortsat. Mange har siden klandret os for at tyvstarte i forhold til overenskomstforhandlingerne ’08. Men det er jeg slet ikke enig i. Jeg mener tværtimod, at vi i Vestjylland har gjort en forskel. Personligt tror jeg ikke,

30. august 2007

Dennis Kristensen forlader KTO-formandspost

Og Dennis trækker sig som formand for KTO, fordi KTO ikke vil acceptere at politikerne giver penge øremærket til bestemte grupper.

vi havde fået det resultat af konflikten i foråret, som vi trods alt har fået, uden vores ”tyvstart”. Jeg tror på, at vi gjorde vores til, at det var lettere at få et resultat ud af de forhandlinger. Desuden satte vi hele arbejdsmiljøet på dagsordenen. Selvfølgelig handler det om løn, den er alt for ringe, men det handler også om fremtiden og rekrutteringsmulighederne. Jeg har levet af denne løn i årevis. Og det er jo gået. Men de unge, der skal afløse mig, de har andre krav. Lige nu er det jo sådan, at hvis du er ansat som ufaglært på en fabrik, hvor du kan lægge hovedet derhjemme og bare gå på arbejde, kan du tjene 20-30 kroner mere i timen end en medarbejder i ældreomsorgen. Og så har du også fri i weekenden og på helligdage.”

Fremtiden

”Når jeg tænker tilbage på de 12 dage sidste sommer, så har jeg en fantastisk følelse indeni. Det var en utrolig periode i mit liv, som har udviklet mig til at blive meget mere åben og sikker. I starten, når jeg blev interviewet til tv f.x., skulle jeg helst have alle spørgsmålene skriftligt og helst i så god tid, at jeg selv kunne nå at nedfælde alle svarene. Det behøvede jeg ikke til sidst. Jeg vidste, hvad jeg mente og havde ingen problemer med at sige det.”

For Jannie og hendes kolleger i Vestjylland var konflikten i foråret 2008 en underlig reprise af noget, de allerede havde været igennem. De havde både holdt generalprøve og premiere året før, og nu stod de lige pludselige ikke selv ved roret, det gjorde FOA.

”Men vi har haft et godt samarbejde med FOA både første og anden gang. Og jeg oplever, at FOA har været rigtig gode til at lytte til os og også bruge af de erfaringer, vi allerede gjorde os sidste år. Der er mange sidegevinster forbundet med både første og anden strejke. Vi har fået et helt anderledes nært forhold til FOA-huset og har fået større forståelse for processerne og viden om, hvad der foregår bag kulisserne. Fagforeningen er ikke længere bare papirer men gode mennesker, som man kan samarbejde og skabe noget sammen med. Vi har fået meget mere viden om, hvordan vi forhandler løn. Og jeg tror erfaringsudveksling og det kendskab, vi har fået til hinanden på kryds og tværs, rækker langt frem i tiden og kan skabe nogle af de forandringer, der stadigvæk er så stort behov for. Mine kolleger stiller helt andre spørgsmålstejn ved deres arbejdsforhold. De siger ikke bare tak og nej. Der er mange flere mennesker i dette land, der nu ved, hvad vi laver. Vi har fået fortalt dem, at vores job ikke bare er bleer, piller, mad og rengøring

men meget, meget mere betydningsfuldt. Anerkendelsen i befolkningen er steget, det mærker jeg, og det gør mig både stolt og glad. Den anerkendelse, vi har mærket, vil vi gerne have, at alle andre skal have. For anerkendelse er det, der kan skabe forandring også lønmæssigt. Anerkendelse giver selvværd og uanede kræfter. Til alt.”

Kvindetekampen

Og nu er det så slut, og boet skal gøres op – for denne gang. Der er lang tid til næste overenskomstforhandling. Og hvad så? Er resultatet af alle anstrengelserne godt nok?

”Både ja og nej. Jeg synes, vi er kommet en god bid ad vejen til det mål, vi gerne vil nå. En rimelig løn og gode arbejdsbetingelser. Når mine kolleger sætter spørgsmålstejn ved om det har været anstrengelserne og omkostningerne værd, når vi stadig ikke har en løn, der er høj nok og når der stadig ikke er nok tid i det daglige arbejde, siger jeg som regel: ”Vi kan ikke få det hele på en gang. Men vi skal være glade for den bid af kagen, vi trods alt har fået. Og så må vi stå klar igen om tre år. I mellemtiden skal vi blande os, skrive læserbreve, være medspillere på en helt anden måde, end vi har været det før. Vi skal have flere hænder og mere i løn. Men vi har opnået andet og mere. En af de ting, som måske er en udløber af vores indsats, er, at optaget

– Det er simpelt hen en skamplet, at vi lønner de ansatte i plejesektoren så usselt, siger Pia Kjærsgaard i et felttog for sine tidligere kolleger.

(Ekstra Bladet 27.06.07)

Sosu'erne fik ikke meget mere i løn, men vi fik øje på dem

JP-Baggrund: Det gav ikke mange penge i lønningsposen for FOA's medlemmer at strejke i næsten tre uger. Men det har givet synlighed, velvilje og selvbevidsthed – og formentlig en lønkommission.

Af DORTE
IPSEN BODDUM

og HANNE
FALL NIELSEN

ved kassen i det lokale supermarked, når hun ikke lige blev brugt og misbrugt i den politiske debat. Det var hende, som alle gode viljer gerne ville gøre det bedre for – uanset politisk ståsted.

Kassedamen sidder stadig i det lokale supermarked og skanner ost, brød og pålægsschokolade ind.

Men hun er gået på pension som sindbilledet på den lavtlønnede dansker uden lang uddannelse, og hun har overladt pladsen til en offentlig ansat. Mere nøjagtigt et medlem af

forbundet Fag Og Arbejde, FOA, som passer børn eller ældre.

Nutidens kassedame har i de seneste næsten tre uger været i centrum, hvor 35.000 socialdagomsmedarbejdere, pædagoger har strejket for højere løn.

Ikke meget i lønningsposen

I går sluttede formentlig den del af konflikten, da FOA og KL, indgik forlig, men det konkrete resultat af de seneste dage og nætters forhandling er

så småt, at det knapt kan mærkes i lønningsposen. Og det kan endnu mindre måles på den vægt, som vejer den samlede lønstigning i forhold til kratre år.

Ydermere kan parterne heller ikke blive enige om, hvor mange penge, der reelt er lagt oveni, siden de gik fra hinanden i Forligsinstitutionen. 35 mio. kr. siger arbejdsgiverne i KL – 115 mio. kr. lyder det fra FOA.

At det er i småt

uanset om lommeregneren står på den ene eller anden side af forhandlingsbordet. FOA's samlede lønsum vil i 2011 være godt 49 mia. kr.

Når FOA alligevel mener, at der er kommet noget godt ud af strejken og nu – hvis hovedbestyrelsen ellers anbefaler det – sender forliget til urafstemning, skal sejren også findes netop i positionen som den moderne kassedame.

Engang var hun kassedame. Symbolet på den lavtlønnede slider var privat ansat og sad

til social- og sundhedsskolen her i området er steget for første gang i mange år. Det oplever jeg som en større lyst og en anerkendelse af faget. På min arbejdsplads er det psykiske arbejdsmiljø blevet meget bedre. Vi er engagerede. Vi kender hinanden. Vi finder os ikke i hvad som helst, og vi har tydeligt vist, at vi ikke bare er nogle pæne piger. Personligt føler jeg, at jeg har været med til at sætte et stort fodspor. Jeg oplever, at vi har været med i en 3. kvindekamp, og jeg er glad for at mine døtre på 11 og 13 år har været vidner til den, for det kan ændre deres fremtid. Det jeg har været med til, kan øge deres muligheder som kvinder.”